

Makale Gönderilme Tarihi 2018-05-30

Kabul Tarihi 2018-06-07

TÜRKİYE'DEKİ YABANCI SERMAYELİ BANKALARIN CAMELS ANALİZİ İLE PERFORMANSLARININ ÖLÇÜLMESİ¹

Necati ALTEMUR²
Süleyman Serdar KARACA³
Batuhan GÜVEMLİ⁴

ÖZ

Türkiye'de yaşanan finansal krizler ekonominin temel aktörlerinden birisi olan bankalarında finansal performansını olumsuz yönde etkilemektedir. Türkiye'de yaşanan finansal krizlerin ardından yerli bankaların bir kısmı yabancı sermayedarlar tarafından satın alınması ile birlikte ülkemizde faaliyet gösteren yabancı banka sayısı her geçen gün artmıştır. Yoğun rekabet ortamı bankaların performansının bağımsız kuruluşlarca ölçülerek sektördeki pozisyonlarının belirlenmesini gerekli kılmaktadır. Bu sayede bankalar mevcut durumlarını ya da eksikliklerini görerek daha iyi politikalar geliştirerek, eksik yanlarını giderebilmekte ya da mevcut durumlarını geliştire bilmektedirler. Bu anlamda ilk olarak ABD'de kullanılmaya başlanan sonrada dünya çapında finansal piyasalarda yaygınlaşan hem yerinde hem de uzaktan denetim aracı olarak kullanılan CAMELS analizi oldukça etkilidir. 6 başlık altında bankaların performansı incelenmektedir. Analizi yapan kişinin bankaların durumlarına bakarak kullanılacak oranları belirleyebilmesine olanak sağlamaktadır. Çalışmada 2017 yılı itibarı ile Türkiye'de faaliyet gösteren 21 yabancı sermayeli banka arasından aktif büyüklüklerine göre seçilen 10 yabancı sermayeli bankanın 2006 ve 2016 yılları arasındaki 11 yıllık süreçte finansal performanslarının CAMELS performans analizi ile ölçülmesi amaçlanmıştır. Ülkemizde faaliyet gösteren yabancı sermayeli bankaların seçilmesinin nedeni ise ülkemizde yaşanan ya da ülkemizin etkilendiği birçok finansal krizinin ardından ülkemizde giderek yabancı sermayeli bankaların sayılarının artmasıdır. Çalışmada seçilen 10 yabancı sermayeli bankanın referans değerleri ile finansal verileri kullanılarak finansal performansları ölçülmüştür. Yapılan analiz sonucunda 2008 yılına kadar geçen süreçte finansal performans olarak etkin iken 2009 ve 2012 yılları arasında finansal krizin etkisinden dolayı finansal performanslarının düşük olduğu 2013 ve sonrasında ise tekrar düzelmeye başladığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Bankacılık, Yabancı Sermayeli Bankalar, CAMELS Performans Analizi

Jel Kodu: G20, G23, G29

EVALUATION OF FOREIGN CAPITAL BANKS' PERFORMANCE IN TURKEY BY CAMELS ANALYSIS

ABSTRACT

The financial crises in Turkey affect financial performance of banks that are one of the main actors of economy negatively. After the financial crises in our country, foreign banks have bought some of the domestic banks and the number of foreign banks operating in our country has increased day by day. The intense competition required banks to be evaluated their performance by independent institutions and to be determined their current position in the sector. In this respect, banks are aware of their current situation or deficiencies and are better able to improve their policies, know their deficiencies, or improve their current situation. In this sense, CAMELS analysis, which is used both as an on-site and remote monitoring tool that is spreading worldwide on financial markets, is very effective since it first started to be used in USA. The performance of banks is examined under 6 headings. It allows the user who performs the analysis to determine the rates to be used by looking at the status of the banks. In this study, it is aimed to measure the financial performances of 10 foreign banks selected by asset size among the 21 foreign banks operating in our country in 2006 by using CAMELS performance analysis between 2006 and 2016. The reason for the election of foreign capital banks operating in our country is the increasing number of foreign capital banks in our country after many financial crises that live in our country or are affected by our country. Financial performance of these 10 foreign banks selected in our study were measured by using reference values and financial data. The 10 foreign banks selected in our study were found to be effective as financial performance in the period up to 2008, but the financial performances due to the financial crisis between 2009 and 2012 started to recover after 2013 and after 2013

¹ Bu Çalışma 3. Lisansüstü İşletme Öğrencileri Sempozyumunda sözlü olarak sunulmuş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

² Öğr. Gör, Giresun Üniversitesi, Şebinkarahisar SBMYO, İşletme Programı, necati.altemur@giresun.edu.tr, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-5325-1167>.

³ Doc. Dr., Gaziosmanpaşa Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, suleymanserdar.karaca@gop.edu.tr, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-5424-5359>.

⁴ Prof. Dr., Trakya Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, batuhanguvemli@trakya.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-2985-5198>.

Keywords: Banking, Foreign Capital Banks, CAMELS Performance Analysis

Jel Codes: G20, G23, G29

GİRİŞ

1980 yılı sonrasında dünyada yaşanan gelişmeler ve özellikle ülkemizin kapalı bir ekonomiden çıkarak dışa açık bir ekonomiye geçiş yapması ile birlikte ülkemizde hem yerli sermayeli hem de yabancı sermayeli bankalar hızla kurulmaya başlamıştır. 2001 yılında ülkemizde yaşanan bankacılık krizinin ardından bazı yerli sermayeli bankalar yabancı sermayedarlarca satın alınarak sermaye yapısı değişmiş bu bankalar da yabancı sermayeli bankalara dönüşmüştür. 2017 yılına geldiğimizde ülkemizde 21 yabancı sermayeli banka bulunmaktadır. Bu bankaların 16'sı Türkiye de kurulmuş bankalar iken 5'i Türkiye de şube açmış yabancı sermayeli bankadır.

Bir ülke içerisindeki piyasalar faktör piyasaları ve mal piyasaları olmak üzere ikiye ayrılır. Fon fazlası olanlar ile fon açığı bulunanların bir araya geldiği finansal piyasalar faktör piyasası içerisinde yer alır (Korkmaz ve Ceylan, 2017). Finansal Piyasalar ise para ve sermaye piyasaları olmak üzere ikiye ayrılırlar. Para piyasası içerisindeki kurumları bankacılık ve banka dışı kurumlar olarak ayırmak mümkündür. Bu ayırmda bankalar grubunu Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve diğer bankalar oluşturur. Banka dışı kurumlar ise faktöring, leasing ve sigorta şirketleri gibi kuruluşlardan oluşmaktadır. Banka dışı kurumlar olarak nitelendirilen kuruluşların yaptıkları birçok işlem ise yine bankalar aracılığıyla yapılmakta hatta bu kuruluşların birçoğunun sermayedarı yine bankalar olmaktadır. Finansal piyasalar içerisinde bu kadar önemli bir yere sahip olan bankalar temelde tasarruhsahipleri ile sermaye ihtiyacı olan birimleri bir araya getiren ülke ekonomisi için son derece önemli olan kuruluşlardır. Bu kuruluşların denetlenmesi ve belli kurallar çerçevesinde çalışması gereklidir.

Bankaların küreselleşen ve iletişim teknolojileri alanında sürekli gelişen dünyadaki yerleri ve önemleri her geçen gün daha da artmaktadır. Para piyasa içindeki temel aktörlerden birisi olan bankalar ve özellikle mevduat bankaları buldukları ülkeler için son derece önemli görevleri yerine getirmektedir. Bankacılık sisteminin güçlü ve denetlenebilir olması ülkede sermaye birikimini olumlu yönde etkilemektedir. Ülkemizde özellikle 2001 yılında yaşanan kriz Türk Bankacılık sistemini olumsuz yönde etkilemiştir. Bu krizde birçok banka kapanmış, birçoğunu da yabancı sermayedarlarca satın alınmıştır. 2005 yılında gerçekleşen düzenleme ile 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ve sonrasındaki ek düzenlemelerle birlikte bankacılık yapısı düzenlenmiş BDDK ve TCMB yerinde ve zamanında müdahaleleriyle 2008 krizi daha yumuşak atlatılmıştır.

Bu çalışmada 2008 yılında bütün dünyada etkileri görülen bankacılık krizinin öncesi ve sonrasında ülkemiz de bulunan yabancı sermayeli bankaların 2006 ve 2016yılları arasındaki 11 yıllık süreçte performansının ölçülmesi hedeflenmiştir. Ülkemizde faaliyet gösteren yabancı sermayeli bankalar önce aktif büyüklüklerine göre sıralanmıştır. Aktif yapısı en büyük olan 10 banka seçilerek 11 yıllık süreç için analiz edilmiştir. Bu analizde dünya çapında genel kabul görmüş uzaktan denetim aracı olarak kullanılan CAMELS analizi kullanılmıştır. 30.09.2017 tarihi itibarı ile baktığımızda ülkemizdeki yabancı sermayeli bankaların toplam aktif büyüklüğü 745.157 milyon iken analiz için seçtiğimiz 10 yabancı sermayeli bankanın aktif büyüklüğü 710.239 milyon olarak hesaplanmıştır. (TBB, 2017) böylece ülkemizdeki yabancı sermayeli bankaların Aktif büyüklüğüne göre %95,31'lik kısmı bu çalışmada temsil edilmektedir.

LİTERATÜR

CAMELS performans analizi kullanılarak hazırlanan yerli ve yabancı akademik çalışmalar ve kullandıkları metodoloji aşağıda özetlenmiştir.

(Nimalathasan, 2008)Bangladesh bankacılık sistemi üzerine yapılan çalışmada 1999-2006 yılları arasında 48 bankanın finansal performansı CAMELS analizi ile ölçülmüştür. Yapılan bu analizde Bangladesh te bulunan 48 bankanın 3'ü 5 puan alırken, 31 tanesi 4 puan, 7 banka 3 puan, 5 banka 2 puan ve 2 banka ise 1 puan olarak hesaplanmıştır.

Kaya (2001) çalışmasında, Türk Bankacılık Sisteminde CAMELS analizi adlı çalışmasında 1997-2000 yılları arasında Türk Bankacılık sektörünün durumunu seçtiği 22 referans gösterge ile analiz etmiştir. Türk bankacılık sisteminin %17 oranında mali durumları baz alındığında başarılı olduğunu tespit etmiştir. Aktif büyüklüklerine bakıldığında 1997 yılında aktif büyüklüğüne göre küçük olan bankaların daha başarılı iken 2000'li yıllara gelindiğinde aktif büyüklüğüne göre büyük olan bankaların daha başarılı olduğunu tespit etmiştir.

Çinko ve Avcı (2008) ise 1996 ve 2000 yılları arası bir dönem için 2001 yılında TMSF ye devredilen bankaların diskriminant analizi, lojistik regresyon ve yapay sinir ağları modelleri ile finansal performanslarını hesaplamışlardır. Yapılan hesaplamaların bu bankaların TMSF ye devrinin önceden tahmin edilmesine yeterli olmayacağını göstermiştir.

Sakarya (2010) çalışmasında İMKB işlem gören yerli ve yabancı sermayeli bankaların CAMELS analizi ile performanslarını ölçmeye çalışmıştır. Yabancı sermayeli bankaların piyasa riskleri, aktif kalitesi açısından iyi iken yerli sermayeli bankaların ise karlılık, likidite ve sermaye yeterliliği açısından iyi oldukları sonucuna varılmıştır.

Arıçelik (2010) Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren 13 ticari bankanın performansını CAMELS yöntemi ile ölçmüştür. Analizde bankaların 2002-2009 dönemine ait verileri kullanılmış ve aktif kalitesinin en fazla performans gösteren bileşenlerin aktif kalitesi, yönetim kalitesi ve likidite olduğu tespit edilmiştir. Piyasa riskine duyarlılıkta belirgin bir değişme görülmemiştir.

Şen ve Solak (2011) çalışmalarında, 1995-2008 yılları arasında ülkemizde faaliyet gösteren yerli ve yabancı bankaların finansal performansını CAMELS yöntemi ile analiz etmiştir. Analizin sonucunda 2001 krizinin ardından Türkiye’de faaliyet gösteren ticari bankaların finansal performansında önemli iyileşmeler görülmüştür. İyileşme kamu bankalarında daha fazla iken yabancı sermayeli bankalarda sermaye yeterliliği ve karlılıkta bozulmalar saptanmıştır.

Kandemir ve Arıcı (2013) ise çalışmalarında, 2001-2010 yılları arasındaki veriler kullanılarak Türkiye’de faaliyet gösteren mevduat bankaları kamu, özel ve yabancı sermayeli olarak sınıflandırılmış finansal performansları grup bazlı olarak değerlendirilip karşılaştırılarak analiz edilmiştir. Analiz sonucunda 2001 bankacılık krizinin ardından mevduat bankalarının yüksek sermaye yeterliliği ve likidite oranlarına sahip oldukları bu sayede olası krizlere karşı temkinli oldukları tespit edilmiştir. Yabancı sermayeli bankaların ise piyasa risklerine karşı daha hassas oldukları görülmüştür.

Abdullayev (2013) çalışmasında, 2005-2008 yılları arası Türk faaliyet gösteren bankaların finansal performansları CAMELS yöntemi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucunda, mevduat bankaları finansal performansının 2005 yılından 2008 yılına doğru bir iyileşme gösterdiği tespit edilmiştir.

Dinçer vd. (2015) Türkiye’de faaliyet gösteren mevduat bankalarının CAMELS oranları ile kredi derecelendirme oranları arasındaki ilişkiyi sınımlardır. 21 farklı finansal oran kullanılarak 20 mevduat bankasının finansal rasyoları ile ölçüldüğü çalışmada sonuç olarak sermaye yeterliliği ve karlılığın kredi derecelendirmesinde bir etkisi yokken varlık kalitesi, yönetim kalitesi ve piyasa riskine duyarlılık oranları kredi derecelendirmesinde etkili oldukları görülmüştür.

Gümüş ve Nalbantoğlu (2015) CAMELS analiz yöntemiyle Türk bankacılık sektörünün 2002-2013 yılları arasındaki performansını kamu, yerli özel, yabancı ve katılım bankaları olarak ayrılan dört grupta karşılaştırmalı olarak değerlendirdikleri çalışmalarının sonucunda; 2001 krizi sonrası kurulan BDDK’nın kontrolü altında bankaların bilançolarında iyileşme, düzelme ve güçlenme görülmüştür.

Coşkun ve Karğın (2016) çalışmalarında, Türkiye’de gerçekleşen üç sınır ötesi banka satın almasının bu bankaların finansal performanslarına olan etkileri CAMELS analizi ile incelenmiştir. Yabancı bankaları ülkemize çeken temel nedenleri sektördeki yüksek karlılık, genç nüfusun yüksekliği ve bankacılık sektöründe yapılan reformlar olarak sıralanmıştır. Analiz sonucunda satın alınma sonrasında yabancı bankalar tarafından satın alınan üç bankanın performansında azalış gerçekleştiği yönündedir.

Güney ve Ilgın (2016) ise 2002-2012 dönemi verileri kullanılarak yapılan CAMELS analizi ile 2001 ve 2008 de yaşanan finansal krizlerinin mevduat bankalarına etkilerini incelemişlerdir. Yapılan analize göre yabancı sermayeli mevduat bankaları finansal performansı en yüksek grup olarak tespit edilir iken yerli ve özel sermayeli mevduat bankalarının ise en düşük finansal performansa sahip grup oldukları görülmüştür. 2001 krizinin ardından mevduat bankalarının sermaye yeterlilik ve likidite oranlarını yükselterek yaşanabilecek yeni krizlere karşı tedbirli oldukları görülmüştür.

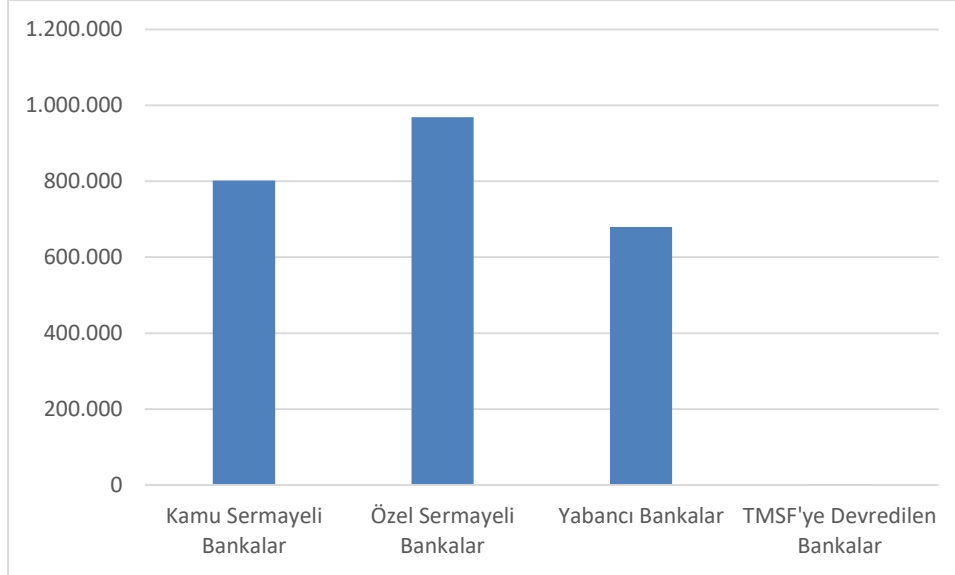
Ege vd (2015) Türkiye’de faaliyet gösteren mevduat bankalarının 2002-2010 dönemlerine ait verileri kullanılarak CAMELS finansal performans analizi yapılmıştır. Kamu sermayeli mevduat bankalarının özel sermayeli mevduat bankalarından sermaye yeterliliği ve piyasa riski açısından daha iyi bir durumda oldukları görülmüştür. Aktif kalitesi ve likidite açısından da yabancı sermayeli bankaların özel ve kamu sermayeli bankalardan daha iyi durumda oldukları görülmüştür. Karlılık açısından tüm banka grupları birbirlerine yakın değerler almıştır.

Gündoğdu (2017) Türkiye’de faaliyet gösteren ve aktif büyüklüklerine göre sıralanmış 10 mevduat bankasının 2005-2015 yılları arasındaki verileri kullanılarak finansal performansının ölçülmesi amaçlanmıştır. Akbank, Garanti Bankası, Ziraat Bankası, Halkbank, İş Bankası ve Vakıflar Bankası 2005-2015 yılları arası için analize göre iyi performans; ancak Finansbank, Denizbank, TEB, Yapı ve Kredi Bankası’nın kötü performans sergilediği görülmüştür.

1. TÜRKİYE’DEKİ MEVDUAT BANKACILIĞININ YAPISI

Türkiye Bankalar Birliğinin 2017 yılsonu verilerine bakıldığında ülkemizde buluna mevduat bankalarının sayısı 34 adettir. Bu bankalar: Kamu Sermayeli Bankalar Özel Sermayeli Bankalar ve Yabancı Sermayeli Bankalar olmak üzere üç grupta toplanmıştır. 34 banka içerisinde 1 adet TMSF’ye devrolunan bankada bulunmaktadır. Bu mevduat bankalarının gruplara göre aktif büyüklükleri yüzdesi Grafik 1’de gösterilmiştir.

Grafik 1 Türkiye’deki Mevduat Bankası Gruplarının Aktif Büyüklükleri (....TL)

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği İstatistiki Raporlar 31.12.2016

Ülkemizdeki mevduat bankaları içerisinde yabancı sermayeli mevduat bankalarının oranı %27,71 olarak hesaplanmıştır. Aktif büyüklüğü açısından en büyük banka ise %14,59’luk payla Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasıdır. Yabancı sermayeli bankalar içerisinde en büyük pay ise %11,59’luk pay ile Türkiye Garanti Bankası A.Ş.dir.

Tablo 1: Mevduat Bankası Gruplarının Yüzdesele Dağılımı

Mevduat Bankası Grupları	Yüzdeler
Kamu Sermayeli Bankalar	32,69%
Özel Sermayeli Bankalar	39,49%
Yabancı Bankalar	27,71%
TMSF'ye Devredilen Bankalar	0,12%

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği İstatistiki Raporlar 31.12.2016

2. CAMELS ANALİZİ

Finansal kuruluşların standart derecelendirmesinde kullanılan CAMELS analizi, analiz edilen her bir unsurun baş harfinden (Capital, AssetQuality, Management Quality, Earnings, Liquidity, Sensitiveto Market Risk) türetilerek adlandırılmıştır. 1970 yılında ortaya çıkmış ama 1979 yılında Amerika Birleşik Devletleri’nde FFIEC (Federal Financial InstitutionsExaminationCouncil) tarafından kullanılmış ve bir süre sonra finansal kuruluşlarının finansal açıdan sağlamlığını derecelendiren standart bir denetim aracı olmuştur. 1996 yılında ise bankacılık ve denetim sisteminin gelişmesi dolayısıyla altıncı bileşen olan piyasa riskine duyarlılık eklenmiştir. CAMELS analizinin BDDK tarafından bankaların derecelendirilmesinde kullanıldığı açıklanmış ancak sonuçlar kamuoyu ile paylaşılmamaktadır ibaresi açıklamaya eklenmiştir(BDDK),(Coşkun ve Kargın, 2016).

CAMELS analizi seçilmiş rasyolar kullanılarak yapılan bir rasyo analiz çeşididir. İncelenecek banka ya da banka grubunun hesaplanan finansal oranları ile hesaplanan referans değerler karşılaştırılarak bankaların performans değerlendirilmesi yapılır(Coşkun ve Kargın, 2016). Analize konu olan bankalar ilk olarak her bir CAMELS

bileşeni için ayrı ayrı değerlendirilir. Bu değerlendirmede finansal rasyolar kullanılmaktadır. Değerlendirmede ölçek 1 ile 5 arasında notlar verilerek oluşturulmaktadır. En iyi performans notu “1” iken not yükseldikçe bankaların performans kötüleşmektedir. Bileşenlerin tümü için bu şekilde hesaplama yapıldıktan sonra bileşenlerin notlarının ağırlıklı ortalaması alınarak bankanın genel notu hesaplanmış olur. Değerlendirmede kullanılan ağırlıklar denetimi yapan denetçi kontrolindedir. Bankanın yapısı büyüklüğü ve benzeri konuları dikkate alarak belirlenir (Kaya, 2001). Hesaplanan not yine 1 ile 5 arasında değişmektedir. Notların karşılıkları Tablo 2 de gösterilmiştir.

Tablo 2: CAMELS Derecelendirme Notları

Not	Durum
1	Güçlü performans
2	Memnun edici performans
3	Bazı kusurları olan performans
4	Performans ortalamasının altında
5	Yetersiz performansı

Kaynak:(Coskun & Kargın, 2016)

CAMELS analizinde ilk olarak analiz yapılacak bankalara ait belirlenen dönemler için kullanılacak olan rasyolar hazırlanır. Analizin yapılabilmesi için gerekli olan referans değerler hesaplanır. Referans değerler 100 kabul edilerek bankaların rasyo değerleri ile oranlanarak bankaların analiz değeri bulunur. [(Banka Rasyo Değeri / Referans Değeri)x100] Bulunan bu baz puanrasyonunun yönü pozitif ise baz puandan 100 çıkarılır, negatif ise 100 değerinden baz puan çıkarılarak bankanın puanı hesaplanır. Daha önceden belirlenen rasyonun yüzde ağırlığı ile çarpılarak değeri hesaplanır. 6 gruptan her bir grup ayrı ayrı kendi içinde toplanarak grup puanı hesaplanır. Hesaplanan bu puanlar grupların yüzdelik değerleri ile çarpılarak banka puanı hesaplanmış olur (Kaya, 2001), (Coşkun ve Kargın, 2016).

3. UYGULAMA

Çalışmamızda Türkiye’de faaliyet gösteren yabancı sermayeli bankaların CAMELS analizi kullanılarak finansal performansının ölçülmesi amaçlanmaktadır. 2017 yılı için hesaplanan 1 yıllık bilançolardaki aktif büyüklüklerine bakılarak ülkemizde faaliyet gösteren 21 yabancı banka içerisinde 10 banka seçilmiştir. Seçilen bankalar Tablo 3 de gösterilmiştir. Seçilen 10 banka Türkiye’de faaliyet gösteren yabancı bankaların içerisinde yaklaşık %96’lık bir aktif büyüklüğüne sahiptirler.

Tablo 3: Çalışmamızda Kullanılan Yabancı Sermayeli Bankalar

	Banka	Kuruluş Yılı	Toplam Aktifler (Milyon TL)	Şube Sayısı (Adet)	Çalışan Sayısı (Adet)
1	Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	1946	311.042	950	19.111
2	QNB Finansbank A.Ş.	1987	119.987	580	11.812
3	Denizbank A.Ş.	1997	115.156	697	12.837
4	ING Bank A.Ş.	1984	50.105	266	5.039
5	Odea Bank A.Ş.	2011	36.354	51	1.616
6	HSBC Bank A.Ş.	1990	24.626	89	2.742
7	Alternatifbank A.Ş.	1991	17.603	53	967
8	Burgan Bank A.Ş.	1991	15.499	47	982
9	ICBC Turkey Bank A.Ş.	1986	11.360	44	769
10	Citibank A.Ş.	1981	8.508	7	430
	Toplam		710.239	2.784	56.305

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği İstatistik Raporlar Erişim Tarihi 22.01.2018

2107 yılı verilerine göre ülkemizde faaliyet gösteren 21 yabancı sermayeli bankanın toplam aktif büyüklüğü 745.157 milyon TL olarak hesaplanmıştır.

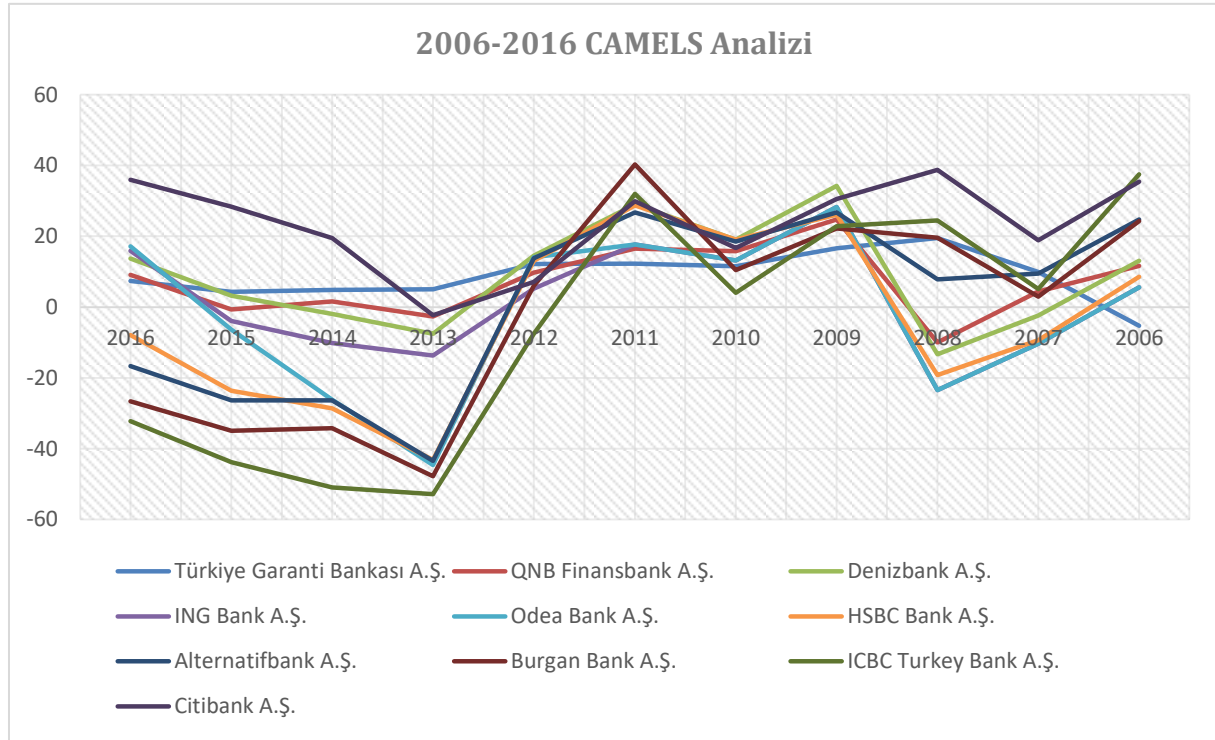
CAMELS analizi 6 bileşen kullanarak bankaların 6 farklı açıdan finansal performanslarını değerlendirmektedir. Çalışmamızda kullanılacak olan bileşenler ve oranları Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4: Çalışmada Kullanılan Finansal Oranlar Yönleri ve Ağırlıkları

Değişkenler	Kodu	Yönü	Ağırlık
C (Capital) Sermaye yeterliliği			20%
Sermaye Yeterlilik Oranı	CP01	+	30%
Özkaynaklar / Toplam Aktifler	CP02	+	20%
(Özkaynaklar - Duran Aktifler) / Toplam Aktifler	CP03	+	20%
Bilanço içi Döviz Pozisyonu / Özkaynaklar	CP04	+	30%
A (Asset) Varlık kalitesi			20%
Finansal Varlıklar (net) / Toplam Aktifler	AS01	+	30%
Toplam Krediler ve Alacaklar / Toplam Aktifler	AS02	+	20%
Toplam Krediler ve Alacaklar / Toplam Mevduat	AS03	+	30%
Duran Aktifler / Toplam Aktifler	AS04	+	20%
M (Management) Yönetim kalitesi			10%
Takipteki Krediler (brüt) / Toplam Krediler ve Alacaklar	MN01	-	30%
Şube Başına Net Kar	MN02	+	30%
Toplam Mevduat / Toplam Aktifler	MN03	-	20%
Faiz Dışı Gelirler (net) / Diğer Faaliyet Giderleri	MN04	+	20%
E (Earnings) Kazanclar			15%
Net Donem Karı / Ortalama Toplam Aktifler	EN01	+	30%
Net Donem Karı / Ortalama Özkaynaklar	EN02	+	20%
Vergi Öncesi Kar (Zarar) / Toplam Aktifler	EN03	+	30%
Toplam Gelirler/Toplam Giderler	EN04	+	20%
L (Liquidity) Likidite durumu			25%
Likit Aktifler / Toplam Aktifler	LQ01	+	40%
Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler	LQ02	+	30%
TP Likit Aktifler / Toplam Aktifler	LQ03	+	30%
S (Sensitivityto market risk) Piyasa riskine duyarlılık			10%
YP Aktifler/YP Pasifler	SN01	-	20%
Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Toplam Aktifler	SN02	+	30%
Net Bilanço Pozisyonu / Özkaynaklar	SN03	-	30%
Döviz Pozisyonu / Özkaynaklar	SN04	-	20%

Çalışmamızda 2006 ve 2016 yılları arasında tablo 2 de belirtilen 10 bankanın Tablo 3 de kullanılan finansal oranları hesaplamış ve oranlanmıştır. Bulunan bu oranlar Grafik 2 de toplu olarak gösterilmiştir.

Grafik 2: 2006 ve 2016 Yılları Arası CAMELS Analizi Toplu Sonuç Grafiği

Türkiye Garanti Bankası A.Ş.: 2006 yılından itibaren özellikle 2007 yılında iyi bir toparlanma yaşamıştır. Sermaye ve likidite yetersizlikleri 2016 yılına doğru gelindiğinde gidererek iyileşen bir seyir izlemektedir. 2016 yılı puanları diğer yıllara göre düzelme eğiliminde olduğunu göstermektedir.

QNB Finansbank A.Ş.: Analizi yaptığımız 2006-2016 dönemi içerisinde genelde negatif puanlar almasına rağmen 2010 ile 2013 yılları arasında düzelme görülmektedir. Karlılık ve sermaye yeterliliği konularında sıkıntılar görülmektedir. Likidite seviyesi normal seviyededir. 2016 yılında yeniden pozitif puanlar almaya başlamış bu sayede bankanın finansal performansının artacağı beklenmektedir.

Denizbank A.Ş.: Analizi yaptığımız 11 yıllık dönem de 2009 ve 2011 yılları arasında performansında bir düzelme gerçekleşmiş ancak 2012-2015 yılları arasında tekrara negatif değerler görülmeye başlanmıştır. 2016 yılında likidite ve sermaye yeterliliği seviyelerinde düzelme gerçekleşmektedir.

İNG Bank A.Ş.: Sermaye yeterliliği açısından tüm dönemlerde sorunsuz olan banka karlılık ve likidite yönünden 2006-2015 döneminde negatif puanlar almıştır. 2016 yılı verilerinde genel bir düzelme eğiliminde olduğu görülmektedir.

Odea Banka A.Ş.: Analizimizde 2013 ve 2016 yılları arası için verileri hesaplanmıştır. Sermaye yeterliliği tüm dönemlerde iyi iken aktif yeterliliği ve likidite açısından yetersizdir. Ancak 2016 yıl verilerine bakıldığında düzelme eğiliminde olduğu görülmektedir.

HSBC Bank A.Ş.:2009-2010 yıllarında iyi bir seyir izleyen banka diğer yıllarda ise hem sermaye yeterliliği ve likidite açısından olumlu bir seyir izlerken diğer değerlendirme kriterleri açısından negatif bir seyir izlemiştir. Aktif yeterliliği ve karlılık tüm dönemlerde negatif bir seyir izlemiştir.

Alternatifbank A.Ş.:2001 krizinin ardından sermaye yapısının güçlü olması nedeniyle fazla etkilenmemiş ancak 2013 yılında bir düşüş yaşamaya karşın notu hep pozitif kalan nadir yabancı sermayeli bankalardan biridir 2016 yılına gelindiğinde performansı zirve yapmıştır en yüksek nota sahip bankadır.

Burgan Bank A.Ş.: Analiz yapılan dönemde sermaye yeterliliği puanları pozitif iken aktif yeterliliği, karlılık ve likidite açısından negatif değerlere sahiptir. Bu nedenle genel performans analizinin de olumsuz olduğu görülmektedir.

ICBC Turkey Bank A.Ş.: Analiz dönemi içerisinde sermaye yeterliliği açısından olumlu bir seyir izlemektedir. Ancak aktif kalitesi likidite ve karlılık açısından 2014 yılına kadar olumsuz bir seyir varken 2014 yılından sonraki süreçte düzelme eğilimi göstermektedir.

Citibank A.Ş.: Genel olarak finansal performansına baktığımızda tüm dönemlerde pozitif puanlar alarak olumlu bir seyir izlemiştir.

SONUÇ

Analizimizde ele aldığımız 11 yıllık süreç özellikle 2001 bankacılık krizi sonrasında 2006 yılından başlamakta ve 2008 yılı küresel finansal krizinin ise hem öncesi hem de sonrasını kapsamaktadır. Genel olarak bu 10 bankanın durumuna bakıldığında 2006 ile 2009 yılları arasında genel olarak finansal performansları düşükken 2009 ve 2011 yılları arasında finansal performanslarının iyi olduğu görülmektedir. 2012 ile 2014 yılları arasında genel bir performans düşüklüğü yaşandığı görülmüştür. 2015 yılı sonrası ise genel bir iyileşme görülmektedir.

Elde edilen bulgulara bakıldığında 2001 yılında ülkemizde yaşanan bankacılık krizinin ardından ülkemizdeki bankaların birçoğu olumsuz yönde etkilendiği görülmektedir. Bankacılık sektörü bu krizle büyük kayıplar yaşamıştır. Ancak bu kayıpların ardından alınan dersler ve özellikle yapılan yasal düzenlemelerle birlikte bankaların finansal performanslarında düzelmeler gerçekleşmiştir. Yapılan bu yasal düzenlemeler ve alınan dersler neticesinde tüm dünyada etkisini gösteren 2008 küresel krizinden bankalarımız çok olumsuz bir şekilde etkilenmemişlerdir. Hatta yukarıda da belirtildiği gibi genel olarak bankaların finansal performansının en iyi olduğu dönem 2009 ve 2011 yılları arasındadır.

Bankaların finansal performansına tek tek bakıldığında yapılan CAMELS analizinin sonucunda en iyi performansı gösteren banka Citibank A.Ş. olarak belirlenmiştir. Onu Garanti Bankası A.Ş. takip ederken Abank A.Ş. ve Denizbank A.Ş. Finansal performans açısından 11 yıllık süreçte iyi bir performans gösterdiği görülmüştür. Diğer bankalar ise genelde negatif bir performans seyri izlemektedir. Finansal performans açısından 10 yıllık süreçte yaptığımız analizde en düşük puana İngbank A.Ş.'nin sahip olduğu görülmüştür.

Genel olarak bakıldığında 2006 ile 2016 yılları arasında yapılan CAMELS analizi sonucunda bankaların performansı ile ilgili olumlu bir seyir gerçekleştirdikleri görülmektedir. Yapılan bu analizde 2008 finansal krizinin yabancı sermayeli bankalarımıza olan etkisinin düşük olduğu görülmüştür. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda ülkemizde faaliyet gösteren yabancı sermayeli bankaların finansal performansı ile kamu ve özel sermayeli yabancı bankaların 2008 küresel finansal kriz sonrası finansal performansının karşılaştırılması yapılabilir. Sonrasında üç gruptan da seçilecek en büyük aktif büyüklüğüne sahip üç bankanın finansal verilerinin karşılaştırılmasında CAMELS ve risk değerlendirmesi yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Abdullayev, M. (2013). Türk bankacılık sektöründe dezenflasyon sürecinde CAMELS analizi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (37), 97-112.
- Aktaş, H. ve Kargin, M. (2007), "Türk Bankacılık Sektöründeki Yabancı ve Ulusal Bankaların Finansal Oranlar Açısından Karşılaştırılması" *Yönetim ve Ekonomi*, Cilt 14, Sayı 2, ss. 31-45.
- Arıçelik, G. (2010). Ticari bankalarda performans ölçümü: CAMELS analizine dayalı bir inceleme. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- BDDK. (Tarih yok). BDDK tarafından bankalara ilişkin herhangi bir derecelendirme yapılmakta mıdır? <https://www.bddk.org.tr/>: https://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Kurum_Bilgileri/SSS/10482denetim3.pdf adresinden alındı
- Coskun, S. A. ve Kargin, S. (2016). Sınır Ötesi Birleşme ve Satın Almaların Bankaların Finansal Performansına Etkileri: Üç Banka Üzerinde CAMELS Analizi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (69).
- Çinko, M. ve Avcı, E. (2008) "CAMELS Derecelendirme Sistemi ve Türk Ticari Bankacılık Sektöründe Başarısızlık Tahmini", *BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar Dergisi*, 2(2): 25-48.
- Dincer, H., Yuksel, S., ve Hacıoğlu, U. (2015). CAMELS-based Determinants for the Credit Rating of Turkish Deposit Banks. *International Journal of Finance & Banking Studies*, 4(4), 1.
- Ege, İ., Topaloğlu, E. E., ve Karakozak, Ö. (2015). CAMELS Performans Değerlendirme Modeli: Türkiye'de Mevduat Bankalarını Üzerine Ampirik Bir Uygulama. *Niğde Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8 (4).
- Gümüş F.B., Nalbantoğlu Ö. (2015). Türk Bankacılık Sektörünün CAMELS Analizi Yöntemiyle 2002-2013 Yılları Arasında Performans Analizi, *AKÜ İİBF Dergisi-Cilt: XVII Sayı: 2*, 83-106
- Gündoğdu, A. (2017). Türkiye'de Mevduat Bankalarının CAMELS analizi. *Bankacılık ve Finansal Araştırmalar Dergisi (BAFAD)*, Cilt 2 Sayı 4.

Güney, S., ve Ilgın, K. S. (2015). Finansal Krizlerin Bankaların Performanslarına Etkisi: Türk Mevduat Bankalarında CAMELS Modelinin İncelenmesi Ve Örnek Bir Uygulama. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17(3), 303-331.

Kandemir, T. ve Arıcı, A. (2013). Mevduat Bankalarında CAMELS Performans Değerleme Modeli Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma (2001-2010). Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18(1).

Kaya, Y. T. (2001), “Türk Bankacılık Sektöründe CAMELS Analizi”, BDDK, Mali Sektör Politikaları Dairesi, Çalışma Raporları: 2001/6, Eylül,

Korkmaz, T., & Ceylan, A. (2017). Sermaye Piyasası Temel konular. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım. 1. Baskı

Sakarya, Ş. (2010), “CAMELS Derecelendirme Sistemine Göre İMKB’deki Yerli ve Yabancı Sermayeli Bankaların Karşılaştırmalı Analizi”, Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, Prof. Dr. Alaeddin Yavaşca Özel Sayısı, Haziran, ss. 7-21.

Şen, A. ve Solak S. (2011). Ticari bankacılık sektörünün CAMELS analizi: Türkiye örneği. Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 48 (554): 51-65.

TBB. (2017, Ocak 25). Türkiye Bankalar Birliği İstatistiki Raporlar. Türkiye Bankalar Birliği Web Sayfası: www.tbb.org.tr adresinden alındı